

N:o 27.

Ank. till Riksd. kansli den 24 mars 1892, kl. 1 e. m.

*Laguskottets utlåtande, i anledning af väckt motion angående
ändrad lagstiftning i syfte att fränskild hustru måtte
erhålla rätt till införsel i mannens enskilda egendom
m. m.*

I en inom Andra Kammaren väckt, till laguskottet hänvisad motion, n:o 137, erinrar herr *C. J. Petersson* i Dänningelanda, huru som det ingalunda vore ovanligt, att äktenskap genom begges eller endera makens förvållande blefve upplösta, och ej sällan förekomme, att mannen ej kunde anförtros att i sitt hem uppfostra de barn, som i äktenskapet förefunnes, utan att dessa finge uppfostras af den fränskilda hustrun mot det att mannen till hustruns underhåll och barnens uppfostran betalade vissa af domstol fastställda belopp. Stundom uraktläte emellertid mannen att fullgöra denna skyldighet och viddtoge, för att hindra beloppens exekutiva uttagande, sådana anstalter med sin egendom, att vid utnättningsförsök inga synliga tillgångar vore att tillgå. Vore nu mannen tjänsteman eller pensionär, kanhända med flera tusen kronors årlig lön eller pension, så kunde dessa icke tagas i mät, utan den fränskilda hustrun med de i hennes vård anförtrodda barnen råkade i en bekymmersam ställning, hvaraf följden kunde blifva, att såväl hustrun som makarnes barn fölle fattigvården till last.

För att förekomma dylika orättvisor emot såväl den fränskilda hustrun som de fränskilda makarnes barn som äfven den kommun, der

moder och barn hade sin hemortsrätt, borde lagstadganden finnas, som berättigade frånskild hustru och makarnes barn att i mannens enskilda egendom få in-teckning eller annan säkerhet för hvad domstol ålagt mannen att betala; vore mannen tjänsteman, vare sig i statens, kommunens, bolags eller enskild tjänst, borde vidare införsel i lönen eller pensionen på ett lämpligt, för hustrun och barnen betryggande sätt beredas.

I enlighet härmed hemställer motionären,

»att Riksdagen i skrifvelse anhåller, att Kongl. Maj:t ville låta utreda och för nästa Riksdag framlägga förslag till lag, som, så vidt ske kan, tillförsäkrar frånskild hustru och i äktenskapet födda barn införsel i mannens enskilda egendom samt, om mannen är tjänsteman eller pensionär, införsel i lönen eller pensionen.»

Såsom bekant medgifver gällande lagstiftning tvångsinteckning allenast i de fall, att fast egendom häftar för ogulden köpeskilling, på sätt i 11 kap. 2 § jordabalken sägs, eller att egare af fast egendom genom domstols beslut fått sig ålagdt att ställa säkerhet för omyndigs medel, dem han har om händer, eller genom laga kraftvunnet utslag i brottmåls förpligtats att utgifva skadestånd, som ej genast är förfallet till betalning.

I 66 § utsökningslagen föreskrifves, att gäldenärs in-nestående aflöning för allmän eller enskild tjänst, eller in-nestående pension å rikets stat icke må utnätas, förr än gäldenären är berättigad att aflöningen eller pensionen lyfta.

Vidare stadgas i 8 § af förordningen om nya utsökningslagens införande och hvad i afseende derå iakttagas skall den 10 augusti 1877, att efter det nya lagen blifvit gällande må ej införsel i gäldenärs lön beviljas samt att förut meddelad införsel skall upphöra, då nya lagen träder i kraft.

Huru behjertansvärda de förhållanden än må vara, som i motionen beröras, kan utskottet likväl icke tillmäta dem en sådan betydelse, att utskottet för deras skull skulle vilja förorda tillskapandet af en ny art af tvångsinteckning eller återupplifvandet för ett visst fall af en institution — införsel i lön och pension — hvilken, af tidsandan redan utdömd, genom bestämmelserna i nyss omförmälda lagrum försvunnit ur vår lagstiftning.

Beträffande den föreslagna arten af tvångsinteckning tillåter sig utskottet vidare erinra derom, att i det af lagbyrå utarbetade förslag till

inteckningsförordning rätt till inteckning utan egarens af fast egendom medgifvande lemnats äfven der egaren genom laga kraftvunnen dom förpligtats att utgifva underhåll, derunder, enligt hvad motiven till förslaget gifva vid handen, lagbyrån torde hafva inbegripit sådant underhåll, som tillerkänts fränskild hustru och makarnes barn. Vid förslagets granskning inom högsta domstolen anmärkte emellertid flertalet af domstolens ledamöter, att en dylik rätt icke borde utsträckas vidare än till den, som genom laga kraftvunnen dom i brottmål beviljats visst skadestånd; och det för 1875 års Riksdag framlagda lagförslaget var i enlighet härmed affattadt. Vid förslagets behandling af Riksdagen höjdes icke heller vare sig inom lagutskottet, dit den kongl. propositionen hänvisats, eller inom Riksdagens kamrar någon röst till förmån för en utvidgning till hvad lagbyrån i förevarande hänseende föreslagit.

Hvad rätten till införsel i lön angår, äro dess skadliga verkningar för krediten och den allmänna affärsmoralen äfvensom sjelfva institutets förkastlighet jemväl ur teoretisk synpunkt så ofta framhållna — särskildt af utsökningskomitén och nya lagberedningen i deras förslag till ny utsökningslag — att utskottet anser sig icke behöfva vidare än genom denna häntydning beröra dessa förhållanden. Det torde knappast behöfva anmärkas, att enahanda betänkligheter, som göras gällande emot rätt till införsel i lön af allmän eller enskild tjenst, jemväl möta mot beviljandet af en dylik rätt i fråga om pensioner.

Utskottet har slutligen icke kunnat undgå att finna, det motionären synes icke tillräckligt hafva beaktat, att gällande utsökningslag allenast lägger hinder i vägen för utmätande af lön, innan ännu gäldenären sjelf eger att lyfta densamma, samt att, så snart sist antydda tidpunkt inträdt, tjänstemannens anspråk å lön antager karakteren af en till betalning förfallen fordran, som, i likhet med hvarje annan gäldenärens fordran af beskaffenhet att kunna öfverlätas, får användas till gäldande af hans skulder.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, hemställer utskottet,

att ifrågavarande motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 24 mars 1892.

På lagutskottets vägnar:

AXEL BERGSTRÖM.
